

โครงการปรับปรุงเตาหุงต้มในครัวเรือนตามโครงการพัฒนาสตรี
เพื่อส่งเสริมงานด้านการเกษตรและป่าไม้

ของ

สมาชิกหมู่บ้านป่าไม้ โครงการพัฒนาพื้นที่เพื่อความมั่นคง ป่าดงใหญ่ (1)

ต. โนนดินแดง อ. ละหานทราย จ. บุรีรัมย์

นายอำพล ไวยบุรณ์¹

นางสาวมาลี รุ่งศรีสวัสดิ์²

นางสาวเดือนใจ เลขาวีวัฒน์กุล²

พลังงานในชนบทในสวนที่ใช้สำหรับภาคครัวเรือนและอุตสาหกรรมท้องถิ่นนั้น เชื่อเพลิงจากไม้ยังคงเป็นพลังงานหลักที่จะขาดเสียมิได้ จากการสำรวจพลังงานที่ใช้ในครัวเรือน ปรากฏว่า ครอบครัวยุคชนบทใช้ฟืนถึงปีละประมาณ 13.5 ล้านลูกบาศก์เมตร มูลค่าประเมินไม่ต่ำกว่า 1,350 ล้านบาท และใช้ถ่านถึงประมาณปีละ 3,000 ตัน กิโลกรัม เป็นมูลค่าไม่ต่ำกว่า 4,500 ล้านบาท พลังงานส่วนนี้หากจะใช้ผลิตภัณฑ์น้ำมันและก๊าซธรรมชาติทดแทนทั้งหมดแล้ว ประเทศจะใช้จ่ายเงินมากกว่ามูลค่าของฟืนและถ่านที่ได้กล่าวแล้วเป็นอันมาก ทั้งจะมีปัญหาในการจำหน่ายแจกตลอดจนขีดความสามารถในการซื้อหาของราษฎรที่ยากจนและอยู่ห่างไกลจากการคมนาคมเป็นอันมาก

ด้วยเหตุนี้ รัฐบาลไทยโดยความร่วมมือจากรัฐบาลสหรัฐอเมริกา ตามโครงการพัฒนาสตรีเพื่อส่งเสริมงานด้านการเกษตรและป่าไม้ (ESCAP) จึงมอบให้กรมป่าไม้ดำเนินการศึกษาวิจัยและพัฒนารูปแบบการใช้พลังงานจากไม้ รวมถึงการปรับปรุงการใช้เตาให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นกว่าเดิม เพื่อเป็นการประหยัดพลังงานและเวลาในการหุงต้มของราษฎร ในปี พ.ศ. 2525 ได้มีการจัดฝึกอบรมการทำเตาฟืนให้ราษฎรในหมู่บ้านป่าไม้ ดงใหญ่ (1) พร้อมทั้งแจกเตาที่ราษฎรฝึกทำกันเอง 100 ครัวเรือน 100 ลูก ในปี พ.ศ. 2526 ก็ได้ทำการฝึกอบรมการทำเตาอั้งโล่หรือเตาถ่านที่มีลักษณะดี ประหยัดเชื้อเพลิง ทนทาน ให้ความร้อนสูงกว่าเตาในท้องตลาดขึ้น ทั้งนี้ได้รับความร่วมมือจากโครงการปรับปรุงเตาหุงต้มชีวมวลในครัวเรือน ซึ่งดำเนินการโดยกองวิจัยผลิตผลป่าไม้ กรมป่าไม้ ที่ได้ให้เตาดั้งแบบประสิทธิภาพสูงมาเป็นแบบในการอบรมครั้งนี้

หมายเหตุ เผยแพร่ผลงานในปี พ.ศ. 2526

1. นักวิชาการป่าไม้ 5 หัวหน้าโครงการภาคสนาม โครงการพัฒนาสตรีเพื่อส่งเสริมงานด้านการเกษตร
2. นักวิชาการป่าไม้ 3 ผู้ฝึกอบรมราษฎรในการทำเตาประหยัดเชื้อเพลิง